Otázka: Dědické právo

Předmět: Právo, Společenské vědy

Přidal(a): Michael

ZÁSADY DĚDICKÉHO PRÁVA:

- Zásada univerzální sukcese – dědic vstupuje do všech práv a povinností zůstavitele. Majetek zůstavitele tvoří jeden celek tvořený aktivy i pasivy, který přechází na dědice
- Zásada přechodu zůstavitelem zachovaného majetku na dědice smrtí zůstavitele – tzn. že neexistuje tzv. ležící pozůstalost, což by byla pozůstalost mající právní subjektivitu od okamžiku smrti zůstavitele do doby, než by se jí ujali dědici

PRÁVNÍ ÚPRAVA DĚDICKÉHO PRÁVA:

- Dědické právo je upraveno dvěma základními právními normami. Jedná se o **občanský zákoník** a **občanský soudní řád.**
- Dědická daň je upravena zákonem o dani dědické, darovací a dani z převodu nemovitostí.

PŘEDPOKLADY DĚDĚNÍ:

- Aby mohlo dojít k realizaci dědického práva, musí být splněny určité podmínky, které stanoví zákon:

1.) Smrt zůstavitele

- základním předpokladem k realizaci dědického práva je smrt člověka, jehož majetek má v případě jeho smrti přejít na jiné subjekty
- zemřelá osoba přestává být subjektem všech právních vztahů. Smrt FO se prokazuje úředním zjištěním smrti (prohlídkou mrtvého a vydáním úmrtního listu
- pokud nelze z nějakého důvodu smrt FO úředně zjistit a vydat úmrtní list, rozhodne soud na návrh toho, kdo má na věci právní zájem (pozůstalý, dědic, věřitel, dlužník) o prohlášení FO za mrtvou

2.) Existence dědictví

- dalším předpokladem realizace dědického práva je existence práv, zejména vlastnických práv, která mají na dědice přejít, tedy existence dědictví
- do dědictví patří zejména věci v individuálním vlastnictví, a to jak věci movité, tak nemovité. Dále zahrnuje pohledávky zůstavitele, pokud nezanikly jeho smrtí. Dědicovi náleží i práva autorská a práva z vynálezů a objevů
- každý dědic dědí vedle aktiv také pasiva, součástí dědictví jsou tedy i dluhy zůstavitele. Vyjímkou jsou pouze dluhy, které smrtí zůstavitele zanikly (jejichž plnění bylo vázáno jen na osobu zůstavitele)
- existují i práva, která na jiné osoby přecházejí jinak než děděním. Jde především o nájem bytu. Je-li zůstavitel nájemcem bytu, tento je součástí pozůstalosti, ale pokud není ve společném nájmu manželů, stávají se nájemci zůstavitelovi děti, vnuci rodiče… kteří žili ve společné domácnosti a při tom nemají vlastní byt

3.) Dědickými tituly jsou

Občanský zákoník upravuje dva druhy dědění:

- a) Dědická smlouva (která má ze všech tří největší hodnotu) – §1582-1593 OZ
- b) Závěť §1494-1581 OZ
- c) Zákon – §1633-1641 OZ.

4.) Způsobilý dědic

Ztráta způsobilosti dědit nastane pouze v případě že:

- dědic se dopustil úmyslného trestného činu proti zůstaviteli, jeho manžel u/ce, dětem nebo rodičům
- dědic zabrání zůstavitelovi pořídit závěť, nebo donutí zůstavitele zřízenou závěť odvolat (zavrženíhodné jednání proti projevu poslední vůle zůstavitele)

Dědická nezpůsobilost dopadá jak na dědice ze zákona, tak na dědice ze závěti.

2. DĚDĚNÍ ZE ZÁVĚTI

- Závěť, neboli poslední vůle, je formální jednostranný projev vůle o tom, komu má v případě pořizovatelovy smrti připadnout jeho zanechaný majetek.
- Pořizovatelem závěti může být jen osoba, která je způsobilá závěť pořídit. Osoba způsobilá je ta, která dosáhla věku 18 let a nebyla zbavena způsobilosti k právním úkonům, případně jí nebyla tato způsobilost omezena. Závěť ve formě notářského zápisu může pořídit i osoba, která dovršila 15 rok svého života.
- Osoba pořizující závěť musí být schopna plně pochopit smysl, význam a účel závěti. Nemůže tedy trpět psychickou poruchou ani nemůže být pod vlivem alkoholu či drog. Pokud by byla závěť v tomto stavu pořízena, byla by neplatná.
- Sepsání závěti je formální úkon, při nedodržení předepsané formy tento nedostatek rovněž způsobuje neplatnost závěti.

Občanský zákoník připouští jen tři formy závěti:

- **Holografní** (vlastnoruční)
- **Allografní** (na psacím stroji, počítači a vlastnoručně podepsaná)
- **Notářským zápisem**

Závěť holografní

- Musí být sepsána vlastní rukou, vlastnoručně podepsána s uvedeným datem sepsání.

Podpis musí být pod textem, jakýkoliv text pod podpisem je neplatný.

Závěť allografní

- Tato závěť může být pořízena jinak než vlastní rukou pořizovatele (na počítači, na stroji nebo cizí rukou). Pořizovatelem však musí být podepsána. V době podpisu musí být přítomni dva svědci, před nimiž pořizovatel potvrdí, že jím podepsaná listina obsahuje projev jeho poslední vůle. Svědci nemusí být seznámeni s obsahem poslední vůle, ale svými podpisy stvrdí, že na jimi podepsaném listu je obsažena poslední vůle zůstavitele.

Závěť s předčitatelem

- V případě, že pořizovatel závěti neumí číst nebo psát, je nejvhodnější způsob pořízení závěti notářským zápisem. Má ale i jinou možnost. Může svůj projev vůle učinit před současně třemi přítomnými svědky, ti však musí být seznámeni s obsahem závěti. Musí být před nimi přečtená a podepsaná. Pisatelem a předčitatelem může být i svědek. Pisatel však nemůže být zároveň předčitatelem. V listině musí být výslovně uvedeno, že zůstavitel nemůže číst nebo psát, dále kdo listinu napsal a přečetl a jakým způsobem zůstavitel potvrdil, že listina obsahuje jeho poslední vůli.

Závěť notářským zápisem

- Zůstavitel může projevit poslední vůli i do notářského zápisu. Zákon pamatuje i na osoby neslyšící a nevidomé.
- Osoby nevidomé mohou projevit poslední vůli též před třemi současně přítomnými svědky v listině, která musí být přečtena
- Osoby neslyšící, které nemohou číst nebo psát, mohou projevit poslední vůli formou notářského zápisu, nebo před třemi současně přítomnými svědky, ovládajícími znakovou řeč, a to v listině která musí být tlumočena do znakové řeči. V listině musí být uvedeno, kdo závěť přetlumočil a jak zůstavitel stvrdil, že obsahuje jeho poslední vůli. Listinu musí svědci podepsat.

Svědci poslední vůle

- Svědky mohou být pouze osoby, které jsou způsobilé k právním úkonům. Svědky nemohou být osoby nevidomé, neslyšící, němé, ty které neznají jazyk, ve kterém se projev poslední vůle činí a osoby, které mají podle závěti dědit.

Obsah závětí

Závěť musí mít přesně stanovené náležitosti.

Především:

- Musí z ní být patrno, kdo je pořizovatel (pokud možno co nejpřesnější identifikace)
- Koho pořizovatel stanovuje svým dědicem
- S jakým majetkem se disponuje – zda celý nebo jen s některými věcmi.

V případě že je více dědiců, musí být ze závěti patrno, jaké podíly nebo jaké věci a práva každému z nich mají připadnout. Nejsou-li však stanoveny podíly, platí, že jsou vždy stejné.

Jakékoli podmínky připojené k závěti nemají právní následky. Nelze tedy vázat nabytí dědictví na splnění určité podmínky ani uložit dědici příkaz, jak má s některou z věcí naložit.

Neopomenutelní dědici

- Zákon pamatuje i na situaci, kdy by chtěl zůstavitel svévolně opomenout své potomky (institut neopomenutelných dědiců)
- Nezletilý potomek musí dostat alespoň 3/4 pozůstalosti. Zletilý potomek alespoň 1/4 pozůstalosti. Pokud závěť tomuto odporuje, je z části neplatná

Zrušení závětí

Závěť je možno zrušit:

- Platnou závětí pozdější. Platí tedy zásada, že nová závěť automaticky ruší závěť starší
- Odvoláním závěti
- Zničením listiny, na níž byla napsána

3. DĚDĚNÍ ZE ZÁKONA

- V případě, že zůstavitel zemře bez zanechání závěti, dochází k dědické posloupnosti ze zákona. Občanský zákoník rozděluje dědice do čtyř dědických skupin:

První dědická skupina

- Do první dědické skupiny patří nejbližší členové zůstavitelovi rodiny. Jsou to především **děti a manžel (-ka).** Každý z nich dědí stejným dílem. Nedědí-li některé dítě, nabývají jeho dědického podílu stejným dílem jeho děti. U dětí nerozhoduje manželský nebo nemanželský původ. Rovněž se nečiní rozdíl mezi dětmi pokrevními a osvojenými. Dědicem v této skupině je i dítě, které je započaté v době života zůstavitele – za předpokladu, že se narodí živé.
- V této skupině nemůže dědit sám (a) manžel (ka). Jeho dědický podíl v této skupině může tedy dosáhnout maximálně jedné poloviny.

Druhá dědická skupina

- Nedědí-li zůstavitelovi potomci, dědí v druhé skupině manžel, zůstavitelovi rodiče a dále ti, kteří žili se zůstavitelem nejméně po dobu jednoho roku ve společné domácnosti a kteří z tohoto důvodu pečovali o společnou domácnost nebo byli odkázáni výživou na zůstavitele.
- V této skupině je především zvýhodněn manžel (ka), protože mu připadá nejméně jedna polovina dědictví. V případě však, že není kromě něho žádného jiného dědice v této skupině, dědí celé dědictví.

Osoba spolužijící musí:

- Žít ve společné domácnosti se zůstavitelem
- Soužití musí trvat nejméně jeden rok před smrtí zůstavitele
- Osoba musí pečovat o společnou domácnost nebo být odkázána výživou na zůstavitele

Třetí dědická skupina

- Nedědí-li manžel ani žádný z rodičů, dědí ve třetí skupině stejným dílem zůstavitelovi sourozenci a osoby spolužijící.
- Nedědí-li některý ze sourozenců zůstavitele, dědí stejným dílem jeho děti, tedy synovci a neteře. Sourozenec v této skupině může nabýt jen jeden dědický podíl, i kdyby zároveň splňoval podmínku dvojího dědění. Zdvojování dědictví se nepřipouští ani ve druhé skupině.

Čtvrtá dědická skupina

- Nedědí-li dědic ve třetí skupině, dědí ve čtvrté skupině stejným dílem prarodiče, nedědí-li žádný z nich, dědí stejným dílem jejich děti. To znamená, že v této skupině dědí zůstavitelův dědeček a babička z otcovi strany a dědeček a babička z matčiny strany. Nedědí-li některá z těchto osob, připadá jeho podíl jejím dětem, tj. strýc a teta zůstavitele.
- Uvolněný podíl, který nenabudou jeho děti, přirůstá k podílu druhého z prarodičů ze strany zůstavitelova otce nebo ze strany zůstavitelovi matky. Teprve nedědí-li žádný z prarodičů z jedné strany, připadá dědictví druhému páru prarodičů. Tím sou dědici ze zákona vyčerpáni.

ODÚMRŤ

- Dědictví, které nenabude žádný dědic, připadne státu. Tzn. že majetek bez pána přechází na stát, který nemá právo ho odmítnout. Za dluhy stát odpovídá jen do výše hodnoty nabytého majetku.
- Ochrana oprávněného dědice
- Zjistí-li se po projednání dědictví, že oprávněným dědicem je někdo jiný, je povinen ten,

co dědictví nabyl, vydat oprávněnému dědici majetek, který z dědictví má.

VYDĚDĚNÍ

- Určitou možností právní ochrany je tzv. neopomenutelných dědiců je možnost vydědění. Zůstavitel může vydědit potomky jestliže:
- V rozporu s dobrými mravy neposkytl zůstaviteli potřebnou pomoc v nemoci, ve stáří nebo jiných závažných případech
- O zůstavitele trvale neprojevuje opravdový zájem, který by jako potomek projevovat měl
- Byl odsouzen pro úmyslný trestný čin k odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku
- Trvale vede nezřízený život

Použité zdroje:

- Občanský zákoník
- Právo pro střední školy – R. Ryska
- Internet